№ 54 მარტის 12, სამშაბათი. 1866—1885 მარტის 12, სამშაბათი. № 54

დროება

„დროების“ რედაქცია—სასახლის ქუჩაზე, დ. სარაჯოვის სახლში.
ხელის-მოწერა მიიღება თბილისში, რედაქციაშივე; ქუთაისში, ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, ред. «Дроэба»

ფასი: წლით 9 მ., 11 თვით 8 მ. 50 კ.; 10 თვით—8 მ.; 9 თვით—7 მ 50 კ.; 8 თვით—7 მ.; 7 თვით—6 მ. 6 თვით—5 მ.; 5 თვით—4 მ. 50 კ.; 4 თვით—4 მ; 3 თვ.—3 მ.; 2 თვ.—2 მ.; 1 თ.—1 მ.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი.

გამოდის ყოველ-დღე ორშაბათს გარდა.

ფასი განცხადებისა: მეოთხე გვერდზე სტრიქონზე 8 კაპ.; პირველზე 16 კაპ. სრული უკანასკნელი გვერდი 25 მანათი; პირველი 50 მან. რიცხვი სტრიქონებისა ითვლება მათგან დაჭერილის ადგილის კვალობაზედ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გაასწორებს და შეამოკლებს დასაბეჭდად გამოგზავნილ წერილებს დაუბეჭდავად წერილებს რედაქცია ვერ დაუბრუნებს ავტორს.

„Объявленія изъ Россіи, Царства Польскаго и за границы принимаются только въ цент., конторѣ объявл. Л. Метцль., Москва, Петровка, № 6

„დროების“ ფასი მარტის პირველიდამ წლის დამლევამდე 8 მანათი, სოფლის მასწავლებელთათვის 6 მანათი.

წლით ხელის-მომწერნი ამ წლის ყველა ნომრებს მიიღებენ.

რადგან ზოგიერთა პირთ გამოაცხადეს სურვილი წინ-და-წინვე ხელის-მოწერისა

სურათებიან ვეფხის-ტყაოსანზე,

ამისათვის შევამზადებინე კვიტანციები და მსურველთ შეუძლიანთ ეხლავე შემოიტანონ ფული ან სრულიად, ან ნაწილ-ნაწილ, „დროების“ რედაქციაში. ფასი სურათებიანი ვეფხის-ტყაოსნისა, იქნება რვა მანათიდამ თორმეტ მანათამდე, ხარჯის კვალობაზე. ხელის-მომწერი ფულის შემოტანისათანავე მიიღებს კვიტანციას, თუ იგი თბილისშია და შემდეგი ფულის შემოტანის დროს, ან ეს კვიტანციავე უნდა წარმოადგინოს, ან შეატყობინოს მისი №-რი. თბილისის გარეშე ხელის მომწერთა ფული უნდა გამოგზავნონ რედაქციის ადრესით და კვიტანცია მოითხოვნამდე რედაქციაშივე შეინახება.

სურათებიანი «ვეფხის-ტყაოსნის» გამომცემელი

(25—1) გ. ქართველიშვილი.

შენიშვნა

მეცნიერება, როგორც თვით ჭეშმარიტება, სიცრუეს მეგობრულად ხელს ვერ გაუწვდის. იგი ვერ შეითვისებს მას, თუნდ სიცრუე შეიქმნეს ვისთვისმე სასურველი, სატრფო, სანატრელი: ნათელი მხოლოდ განფანტავს ბნელს. უკეთუ სიცრუე მიჰმართავს მეცნიერებას და სთხოვს ხელის შეწყობას, იგი ზიზღით უარ-ჰყოფს მას; უკეთუ სიცრუე თვით შეიმოსავს სამოსელს მეცნიერებისას, მეცნიერება დაუნდობლად განძარცვავს მას და გამოაქვეყნებს მისს უგვანობას, ბიწიერებას. მაგალითებრ, უკეთუ სიცრუე მოისურვებს და წამოარწყევს: მეგრელთ და ქართველთ (თუნდ მოსკოველთ და ხარკოველი, ან კიეველთ და ასტრიის რუსანელთ—სულ ერთია) ერთმანეთისა არაფერი ესმისთ; მათ არავითარი კავშირი არა აქვთ-რა; იგინი სხვა-და-სხვა ხალხია; — მაშინ მეცნიერება, თუმცა ჯერედ ზლაზვნით, მიუთითებს თუნდ მეგრულის და ქართულის ენის რაიმე მცირედს, ფრიად მცირე ნიმუშზედ და სიცრუეს გამოაშკარავებს. მაგალითებრ რომ თავისთავს და თვის სხეულის ნაწილებს ესრედ უწოდებს:

მეგრელი.	ქართველი.
ქოჩი	კაცი.
ზისხირი, ზსხრი	სისხლი.
ჯერღვი	ძარღვი.
ტყები	ტყავი
ძვალი	ძვალი.
ხორცი	ხორცი.
თუმა	თმა.
ტვინი	ტვინი.
უფი	ოფლი.
უუჯი	ყური.
წარი	წარბი.
თოლი	თვალი.
ჩხვინდი	ცხვირი
კიბირი	კბილი.
ნინა	ენა.
ლეჩქვი	ლაში, ტუჩი.
ნიკ, ნკ	ნიკაპი.
კისერი, კსერი	კისერი.
ხორხოტა	ყანყრატო, ხახა.
კილე	მკლავი, კლავი.
ოშუმეში	ულვაში.
ხუჯი	მხარი.
კიდირი, კდრი	მკერდი.
რლია	ღლია, იღლია.
ხე, ხელეფი	ხელი, ხელები.
ჩუპა, ჭიპე	უპე, ჭიპი.
ბირცხა	ბრჩხილი, ფრჩხილი
გური	გული.
კუთი	კუნთი.
ქურსი, ქური	ქუსლი და სხვანი.

და ამით დაანახვებს, რომ ორივ ეს ენა თითქმის ერთი და იგივეა და ნათლად აუხსნის, თუ როგორ წარმოსდგა ის მცირე განსხვავებაც, რომელსაც აქ ბოროტ-განმხრახნი შენიშნევენ! ან კიდევ,—რომ ესრედ უწოდებს თავის ნათესავებს:

მეგრელი.	ქართველი.
ნათესე	ნათესავი.
დიდა	დედა.
მუმა	მამა.
სქუა	შვილი.
და	და.
ჯიმა	ძმა.
ჯიმა დი	ბიძა (ძმა დიდი).
ბაბუ	ბაბუა, პაპა.
დადი	დიდედა
მუანთილი	მამამთილი.
დიანთილი	დედამთილი.
მამიდა	მამიდა.
დეიდა	დედიდა.
ძიძე	ძიძა.
გაზდილი	გამდელი.
ნათლია	ნათლია და სხვანი.

თუ სიცრუემ იჭვნეულად გაიქნია თავი, მაშინ მეცნიერება აიღებს (იგი თან-და-თან წათამამდება) თუნდ მთლად ქართულ ლექსიკონს, დაჰყვება თავიდამ, შეადარებს ყველა მასში მოქცეულ სიტყვებს მეგრულ სიტყვებთან და დაუმტკიცებს სიცრუეს, რომ ა) უმეტეს ნაწილად მეგრული და ქართული სიტყვები ერთნი და იგივენი არიან, ბ) ერთობ მცირეა რიცხვი იმ გვარ სიტყვათა, რომელნიც ქართულ-

ჭრელი ფელეტონი

სიცოცხლევ ფუჭო,
უბრალო ნიჭო,
რად მოუციხარ ჩემთვის ზენასა?!.

ცოტა ცოდვა კი არის ამ დიდმარხვაში, თუ დამეთანხმები, მკითხველო, ამისთანა დაკითხვა. ცხოვრება რისთვისაც მოუცია ზენას, ეს კარგად ახსნილი და განმარტებული არის ჯერ საღმრთო წერილში და შემდეგ ფილოსოფოსებისა და პოეტებისაგან. აი, თუნდ აიღეთ ჩვენის პოეტის—ფილოსოფოსის ბატ. ან. ფურცელაძის მეცხრამეტე საუკუნის „ვეფხის-ტყაოსანი“, ეგრედ-წოდებული პოემა „თამარ ლაზნელი“. აქ რაც გინდათ, იმას შეხვდებით: პოეზიის განმარტებას, ისტორიის მნიშვნელობას, ცხოვრებაზედ ფილოსოფოსთა (გარდა თვითონ ან. ფურცელაძისა) შეხედულებას, შესავალს, გასავალს, ცეცხლს, რკინას, შანთს და სხ. და სხ... ერთის სიტყვით, ყველაფერს გარდა «ზეცით ქვეყანაზედ წარმოგზავნილის» მოციქულის პოეზიისა. მაგრამ პოეზიას თავი დავანებოთ,—ვინ პოეზია და ვინ მე და ბატ. ან. ფურცელაძე!..

საქმე ხომ ცხოვრების საგნის ცნობა და განმარტება არ არის! საქმე ის არის თუ, როგორ ესმის «ზენესა ჩემსა» ეს განმარტება. მაცხოვარმა სთქვა: გიყვარდეს მოყვასი, ვითარცა თავი თვისი. ეს მოძღვრება პოეტმა გრ. ორბელიანმა ასე გამოსთქვა:

რა არის ჩვენი ცხოვრება,
თუ არა საქმე კეთილი,
თუ არ აღვადგენთ დაცემულს,
არ ვექმნეთ ნუგეშ მცემელი...

ძალიან კარგი! ყაბულსა ვარ; მაგრამ «ზენესა ჩემსა» ეს სიყვარული ეგება იქ ეგულვება, სადაც წყვდიადია, სადაც უმეცრება სუფევს, სადაც კაცის მოთხოვნილება იმ ზომამდის მიუყვანიათ, რომ იგი პირუტყვულის კმაყოფილებითაც ბედნიერად გრძნობს თავის თავს.

***

ჩვენც, ვითომც სხვა ჯიშის ხალხი, რომელთაც იმავე პოეტმა გრ. ორბელიანმა ცრუ ლიბერალები და პატრიოტები გვიწოდა, ხელს ვუწყობთ ამ გვარს მდგომარეობას. უბედურება ეს კი არ არის, არამედ ის არის, რომ ჩვენ ამავე დროს მიგვაჩნია თავი ტანჯულებად, თუნდაც, მე-და შენ შორის იყოს, მკითხველო, არც-კი ვიცით, „თუ რაი არს ტანჯვა ესე“. მე გზა ცხოვრებისა, „გზა ეკლიანი“ კიდევ არ გამივლია, მაგრამ სხვა და სხვა ტიპის პალოს შევხვედრივარ. ყველა ეს ხალხი გრ. ორბელიანის ლექსს იმღერის და ყველას მიაჩნია, რომ «საქმე კეთილი» უქნია. ჩვენაო ეს ვსცადეთო, ის ვსცადეთო, საქმე გავაკეთეთო, მაგრამ მხოლოდ სასო-წარკვეთილების ბინაზე მივედითო, ამიტომ აღარა გვწამს რაო, აღარა საქმეში აქტიურს მონაწილეობას არ მივიღებთო და ბრძოლაც სისულელედ მიგვაჩნიაო, რადგან თანამედროვე ცხოვრება ალაბზედ და ყანთარზედ არის დამოკიდებული და ჩვენ კი ალაბისა და ყანთარის ნიჭი და მომზადებულობა არა გვაქვსო. მე ხომ ამ ყალიბის ხალხისათვის აფხაზური ბაწარი მაქვს დამზადებული და სადაც შემხვდებიან, მივაწოდებ ხოლმე,—იქნება სადმე თავი ჩამოიხრჩონ. მაგრამ ერთი თქვენცა ჰკითხეთ მათ, თუ რა ვაჟბატონები ბძანდებიან? ლაპარაკით რომ უყურო, იფიქრებ,—ცხოვრებაზე ხელ-აღებულნი არიან, ბევრი რამ გამოუცდიათო. ის კი არა, თუ ყოველთვის კარგს გუნებაზედ და შენგან მოწონებულს მადაზედ ბძანდებიან და ქალალდის თამაშობა და ქეიფი არსად გამოეპარებათ. რომ მართლა უკუთქმითის აზრებისა და იდეების მატარებელნი იყვნენ, რომ მათი ცხოვრებაზედ გულის გატეხა, ცხოვრებისა და მისის მაცდურების უარ-ყოფა ღრმა და უხუმარი იყოს, კიდევ, ჰო, ჯანი გავარდეს; მაგრამ სასაცილოც ის არის, რომ იგინი უფრო თავიანთ თავს ატყუებენ და თვალს უხვევენ იმ ჭკუით ბავშვებს, რომელთაც უკუთქმითი მხარის შენიშნვა უფრო ეადვილებათ, ვიდრე ნამდვილი ღირსებისა, თორემ თვითონ საბრალონი არიან და ყურის აწევის ღირსნი,—აფხაზურის ბაწრის წახდენა მათთვის ხელს არ მომცემს.

***

ში და მეგრულში პირველის შეხედვით არა ჰგვანან ერთმანეთს, ზ) არარაობის სამზღვრამდე შემცირებულია რიცხვი იმ გვარ სიტყვათა, რომელნიც ლინგვისტიური ჩაკვირვების შემდეგაც ჯიუტად უარ-ჰყოფენ თავიანთ ერთგვარობას.

თუ სიცრუე კიდევ არ დარწმუნდა, მაშინ მეცნიერება წარმოუდგენს მეგრელთ და ქართველთ გონების ნაწარმოებს, — ზღაპრებს, ანდაზებს, გამოცანებს და სხვ., — და დაანახვებს, რომ ეს ნაწარმოებნი ერთის და იმავე ხალხის ნაწარმოებია; თუ სიცრუე გაჭირვეულდა (იქნება ამ შემთხვევაში იდიოტური ახირება გამოიჩინოს) მაშინ მეცნიერება გადუშლის ისტორიას, ეტნოგრაფიას, და სხვა და სხვა გვარ გამოკვლევებს და მათში უხვად მოფენილი უტყუარი საბუთებით გაამტყუნებს, შეარცხვენს, გააწბილებს და მიწასთან გაასწორებს მას...

ფოთი.

შინაური ქრონიკა

— ჩვენს თანამემამულეს ბ-ნს როინაშვილს, რომელიც დიდი ხანია, რაც დაღესტანში იმყოფება და იქაურ მუნების სურათებს ფოტოგრაფიით ხატავს, მოუგროვებია საქართველოს მრავალი ძველი მანათები და ნივთები და გაუხსნია პატარა მუზეუმი ქალაქს თემირ-ხან-შურაში. ამ დაუღალავს მშრომელს თავის საგნად ის გაუხდია, რომ ხსენებული მუზეუმი შეძლებისამებრ გაამდიდროს და მასუკან თავის სამშობლო ქვეყანაში გადმოიტანოს.

— თბილისის ერთი ციხის ზედამხედველი ჩ—ვი ფულის შემოხარჯვისათვის დაუტუსაღებიათ

— ჩვენ მივიღეთ მე-311 №-რი გაზეთის „Востокъ“-ისა, რომელშიაც მოყვანილია საყურადღებო ცნობა გაზ. „Совр. Извѣст.“-დამ.

— თიანეთის მაზრის უფროსის მეცადინეობით წელს საქონლის ჭირი ასცდენია თიანეთის მაზრას. ამ მაზრაში ძლიერ ფხიზლად თურმე ეკიდებიან საქმესაო, როგორც გვწერს ჩვენი კორესპონდენტი. გზებზე ამოწმებენ საქონლებს და ჭირიანებს ბაზარში არ უშვებენო.

— ოფიციოზურის ორგანის — „კავკაზის“ საშუალებით ქუთაისის გუბერ. წინამძღოლის თანამდებობის აღმასრულებელი პოლკოვნიკი თავადი ალმასხან ნიჟარაძე მარტის 15-სათვის მოიწვევს ქუთაისის გუბ. თავად-აზნაურთ მოსალაპარაკებლად, თუ როგორ იდღესასწაულონ იმპერატრიცა ეკატერინა მეორისაგან ნაბოძების გრამატის დღეობა.

„დროების“ კორესპონდენცია

სოფ. რენე (ქართლი). სოფ. რენე მიწერილია სოფ. სამთავისის სამამასახლისოზედ და ეკუთვნის გორის მაზრას. ეს სოფელი გაშენებულია ერთს პატარა მთაზედ, რომელსაც «რენეს მთას» ეძახიან. რენეში 30 მოსახლეა: ამ რიცხვიდგან 8 მოსახლე ხიზანი და დანარჩენნი დროებით ვალდებულ გლეხებს შეადგენენ, რომელნიც საამილახვრო მამულში სცხოვრობენ. რენელების სახნავ-სათეს მინდორს შეადგენს «სარენო», რომელმაც პურის, ქერის მოსავალი ძლიერ კარგი იცის. რაც შეეხება ვაზის გაშენებას, ბოსტნეულობის მოყვანას — რენელები სრულებით არ მისდევენ, რადგანაც სარწყავი წყალი არა აქვთ, გარდა პატარ-პატარა წყაროებისა.

რენე მოშორებულია ბევრს დიდრონს სოფლებს, მაგალითად სამთავისს, ქასპსა და ქვემო-ჭალას, სადაც არსებობს სასოფლო სკოლა, და ამიტომ რენელები ჯერ-ჯერობით მოკლებულნი არიან სწავლა-განათლებას. თითონ სოფელი იმ ნაირს ადგილზედ არის გაშენებული, რომ ძნელად მოჰხვდება მას იმისთანა კაცი, რომელსაც შეეძლოს რაიმე სასიკეთო გავლენა მათზედ. ეს კი უნდა ვსთქვათ, რომ მომავალ წელიწადებში, უეჭველია რენელებიც არ ჩამორჩებიან ქვემო-ჭალელებს ყმაწვილების აღზრდაში (ქვემო-ჭალის სკოლა რენელებსაც ეკუთვნის) და სწავლას აქაც შემოიღებენ.

თუმცა სოფ. რენე ჩამორჩენილია სხვა დიდრონ სოფლებს სწავლა-განათლების გავრცელებაში, ვაზის გაშენებაში, ბოსტნეულობის მოყვანაში, მაგრამ არ ჩამორჩა იგი სხვა სოფლებს ავადმყოფობის — ყვავილის გავრცელებაში.

თუმცა ეს სენი შარშანდელს აქეთ საზოგადოდ ყველა სოფლებში მძვინვარებდა, მაგრამ, საბედნიეროდ, ზოგიერთებში ჯერ-ჯერობით ძირიანად ამოიფხვრა, ზოგგან ფერშლების — ამცრელების შეწევნით შემცირდა, თუმცა ზოგიერთა ფერშლებმა ჩირქის მაგიერ ზეითუნის ზეთით დაიწყეს აცრა (არ ვიცით, რა მიზეზის გამო) და სანუგეშებლად ხალხისა წასვლის დროს შემდეგი დარიგება მისცეს: „ვინც მოკვდეს, საფლავი საქეზ-ახევარზედ გაუთხარეთო“. მაგრამ რენელების საუბედუროდ არამც თუ სენი მოისპო, ანუ შემცირდა, არამედ მას დაერთო მეორე, უფრო მომეტებულ ხალხის მკრეფავი სენი — სახადი (тифъ), რომელმაც ამ მცირე ხანში იმსხვერპლა ხუთი თუ ექვსი ცოლ-შვილიანი ვაჟკაცი და რამდენიმე წვრილი ბავშვი. ზოგიც იმისთანა ვაჟ-კაცი გამოასალმა სახადმა ამ წუთი-სოფელს, რომლის მეტი არავინ იყო ოჯახში და დარჩენენ ულუკმა-პუროდ და უნუგეშოდ წვრილი ობლები. ამ გვარ უბედურობაში ჩაცვივნული რენელები ერთი ერთმანეთს აღარ ეკარებიან გაჭირებაში, ესე იგი მიცვალებულის დამარხვის დროს. ამას წინად მე მიამბო ერთმა მღვდელმა: «როდესაც მიმიწვიეს მიცვალებულის ოჯახში წესის ასასრულებლად, მიცვალებული კუბოში არ იყო ჩასვენებული, რადგანაც მის ცოლს დამხმარე არავინ გასჩენოდა და მე ჩემის კრებულით იძულებული ვიყავი ჩაგვესვენებინა კუბოში, შემდეგ ისე შეგვესრულებინა წესი და დაგვესაფლავებინა“.

ალბად ძლიერ დაუზარალებია სახადს ხალხი, რომ მეზობელი მოკლებულია თანამოძმის შემწეობას და შველას იმისთანა გაჭირებაში, როგორიც არის სიკვდილი.

რადგანაც საბრალო რენელები მოკლებულნი არიან მეზობლებისა და ექიმების დახმარებას, თქვენ მაინც არის, ნუ მოაკლებთ შემწეობას სიკვდილისაგან განახევრებულს ხალხს და თქვენი პატივცემული გაზ. „დროების“ საშუალებით გამოუცხადეთ, რომ არის იმისთანა სოფელი გორის მაზრაში, რომელიც გაანახევრა ჯერ ყვავილმა და დანარჩენებს სიცოცხლეს სახადი უსწრაფებს. ისიც გამოაცხადეთ, რომ სასურველია, — თუ აქამდის არ ელირსათ ეხლა მაინც ელირსოთ ექიმები, რომელნიც ცოტაც არის მაინც ჩააგონებენ ხალხს, თუ რა საშუალება უნდა იხმარონ სენის მოსასპობლად და ამ გვარი შემწეობით ზოგნი მაინც არის დაიხსნან უდროო სიკვდილისაგან...

ქვემო-ჭალის მასწავლებელი
ნიკ. ლეონიძე.

სხვა ჯიშის ხალხიც მინახავს. მაგრამ ჯერ უნდა ვსთქვათ, რომ ყველა ესენი, რომელს ჯიშსა და მოდგმასაც უნდა ეკუთვნოდენ, უფრო თავიანთ თავს ატყუებენ. ისინი გრძნობენ, რომ მათი საქციელი არ ეთანხმება იმ კაცურს აზრებს, რომელნიც მათ გაუგონიათ და იქნება შეუთვისებიათ კიდეც თავიანთ პროფესორებისაგან მეცნიერების ტაძარში და ამიტომ მეცადინეობენ სხვა-და-სხვა სოფიზმით, რომ ბატივით (შედარებისათვის ნურას უკაცრავად) ტანიც დაიბანონ, მაგრამ დასველებით კი არ დასველდენ. და რადგან კაცი, რაც უნდა იყოს, კაცია და არა ბატი, ამიტომ წყლიდგან დაუსველებელი ვერ ამოდის. აი, თუ არა: ზემორე ამისა აღნიშნულის ჯიშის ვაჟბატონები გვეუბნებიან: საზოგადო საქმეში ან აქტიური მონაწილეობა უნდა მივიღოთ და ან სულ გვერდზედ უნდა გავსდგეთ. ეს სხვა რამ უბრალო არ გეგონოთ, — პრინციპიალური შეხედულება არისო. მაგრამ რადგან სხვათა და სხვათა მიზეზთა და გარემოებათაგამო აქტიური მონაწილეობის მიღება არ ძალ-მიძს, ამიტომ არც სხვა გვარ მონაწილეობას ვიღებო; უბრალოდ და მდაბიურად რომ ვსთქვათ, — რომელიმე კეთილის საქმისათვის ფულს არ შემოვიტანო. ჩამოღერღა და ის არის. ეს ჩამოღერღვა კიდევ იმას ნიშნავს, რომ თუ კალატოზი არა ვარ, რომ შენობა ავაგო, არც აშენებისათვის მასალას მივზიდავო... ამ პრინციპიალურს შეხედულებაში თუ რა ყალიბის პრინციპია, ყველა მიხვდება და ამიტომ განმარტებად არა ღირს. ზოგიერთი კი კიდევ იმას ამბობს, რომ ნიადაგი არ არის მომზადებულიო, ეგრედ-წოდებული ძველი თაობა(?!) არ გვიკარებსო(?!!), ჩვენთან გაცნობა არ უნდაო(?!!!) და სხვ. და სხვ.... ჰი ბატონო, თურმე მზა-მზარეულად რომ არ გაუშლიათ მათთვის სუფრა, მიტომ სადილის ჭამასაც არა ნებულობენ... თუკი ნიადაგიც მზად იყოს, თუკი სუფრაც გაშლილი იყოს, მაშინ ხომ იმათ კი არა, ხიდთა და ბოგირთა გლახაკებს მოვიწვევდით... მაგრამ რას ვლაპარაკობ! აქ ხომ სულ თავის გამართლება გამოიჭვიტება, და თავის გამართლება ხომ დამნაშავეს ეჭირვება; თორემ შეგვიძლია ერთის ჩვენის პატივცემულის მოღვაწის სიტყვები მივახალოთ მათ პირში: თუ კი ვილაც-ვილაცა ჩინოსანთა და კავალეროსანთა ბებრუხანა სიდედრებს იცნობენ და მათთან პამპულაობენ და ფინიასავით უკანა ფეხებზედ სდგებიან, იქნება „შემოსავლიანი ადგილი“ გამოგვითხოვონო, განა იმ ვილაც მათგანვე მოგონილს ძველ-თაობასთან ვერ მოახერხებენ დაახლოვებას?!.

ან და ვითომ და პრინციპიალური შეხედულება უნდა იყოს რამოდენიმე თუმნის ერთ საღამოს წაგება ქაღალდში, როდესაც ეს პრინციპი ნებას არ გაძლევს ორი-სამი მანათი შეიტანო საზოგადო კეთილ-შობილურის საქმისათვის?! მაგრამ მახლასო, რომ იტყვიან, ის არის!..

* * *

დიაღ, სულ მახლას და მახლას და მთლად ჩვენი ცხოვრებაც მახლას! ან და რა არის ჩვენი ცხოვრება, და ან თვითონ რა ვართ ჩვენ. ჰაი, ჰაი, რომ ძნელია ამ დაკითხვის პასუხი და თან წამოსაწითლებელიც, ვისაც კი წამოწითლების ნიჭი კიდევ შერჩენია! რომ მკითხო: მე ვინა ვარო, ის ვინ არისო, მესამე ვინ არისო, — მაწრაფლად მოგიგებ, რომ შენ ივანე ხარ, ის პეტრე ბძანდება, მესამე სიმონი, — იმასაც გეტყვი თუ მაინცა და მაინც ჩამაცივდები, რომ შენ ყუაწეული ხარ, ის იუდა, მესამე არაფერაძე, მაგრამ ყველანი კი ერთად ვინა ვართ, ამისი კი რა მოგახსენო. ან და რატომ არა, — ამასაც ვიტყვი: ჩვენ ყველანი ერთად არავინ არა ვართ. ჩვენს მაგიერად სხვები ბძანდებიან, ჩვენ კი ასე ვსთქვათ „მონათა ჯარი“ ვართ, — საითაც ცხვირს მოგვიბრუნებენ, ჩვენც იქით მივდივართ. ნეტა-კი ნაცარ-ქექიასავით მაინც გვეხერხებოდეს სადგისის ხმარება, რომ სიმძიმე გამოვიჩინოთ, თუ მართლა ნამდვილი სიმძიმე არა გვაქვს....

გარეშე მაყურებელი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რუსეთი

—

ჩვენს ბანკებზე ხშირად ისმის სამდურავი საზოგადოებაში: დარჩენილს მამულებს იაფად, წაგებით ჰყიდისო. მაგრამ ეხლა ესეც მოისმინეთ, თუ რა ამბავი ხდება რუსეთის თვით სატახტო ქალაქში, პეტერბურგში, სადაც, ეჭვი არ არის, ბევრად მეტი შეძლება უნდა ტრიალებდეს.

გასულ თებერვლის 27 მომხდარა ვაჭრობა პეტერბურგის საკრედიტო საზოგადოებაში დაგირავებულს მამულებზე. $33\frac{1}{2}$ ათას მანათად დაგირავებულს სახლში, რომელიც $65\frac{1}{2}$ მან. ყოფილა დაფასებული, შეუძლევიათ, უმაღლესი ფასი, 2,000 მან.; სახლში, რომელიც 12 ათას მან. ყოფილა დაფასებული, შეუძლევიათ 1,000 მან.; 58,000 მან. დაფასებულს სახლში — 5,000 მან., 10,000 მანათიანში, რომელზედაც ბანკის სესხი 8,000 მანათი ყოფილა — 1,000; 70,000 მანათად ღირებულში — 15,000 მან.; 205,000 მანათიანში — 3,000; 15 ათასიანში — 500 მან., და 70,000 მან. დაფასებულ სახლში წინანდელს დამფასებელს შეუძლევია, იქნება ხუმრობით, 60 კაპეიკი. ხელ ახალი ვაჭრობა გადადებულ იქმნა მარტის 4-ისათვისაო.

—

ნემეცურ. გაზ. «Nordd. Allg. Zeit» უჩვენებს რუსეთის სამზღვრებზე გავრცელებულს პროპაგანდას, რომელსაც საგნადა აქვს აღადგინოს პოლშის დამოუკიდებლობაო. ამის შესახებ მეორე გაზ. «Nord» ამბობს — ჩვენ არ ვიცითო, აქვს თუ არა სერიოზული ხასიათი ამ ცდას, როგორც ამას ამტკიცებენ ნემეცური გაზეთები, მაგრამ ეს საქმე და ყველა ის ინტრიგები, რომელთ წყალობითაც ვილნს ეპისკოპოსი ვილნიდამ გადასახლებულ იქმნა, მოვალედ ხდის — რუსეთის მმართებლობას — ამ თავითვე მიაქციოს ყურადღება ამ ბოროტ-განძრახვას, რომ შეძლებისათვის უფრო სასტიკი ზომების მიღება არ დასჭირდესო.

—

სინოდის ობერ-პროკურორი შუამდგომლობდა ხალხის განათლების სამინისტროს წინაშე, რომ, რადგანაც საჭიროა ხალხის სარწმუნოებრივი აღზრდა გაძლიერდესო, ის ფული, რომელიც დანიშნულია სემინარიაში კურს-შესრულებულ სახალხო სკოლების მასწავლებელთ სასარგებლოდ, განაწილებულ იქმნეს იმ სასულიერო პირთ შორის, რომელნიც მსახურებენ ღარიბ მრევლებში და ზრუნავენ სკოლათა შემწეობით რჯულისამებრ გონებრივად ხალხის განათლებისათვის. სახალხო განათლების სამინისტრომ მოიწონა აზრი სინოდის ობერ-პროკურორისა და დაადგინა, რომ ეს განკარგულება სახელმძღვანელოდ მიღებულ იქმნას ყველა სასწავლო ოლქებში.

—

მმართებლობის სხვა-და-სხვა წრეებში სჯა აღძრეს, რომ რუსეთის ქვეშევრდომ თათრების სპეციალური სკოლები დახურონ და სამაგიეროდ დააწესონ რომ თათრების ბავშვებმა საზოგადო სასწავლებლებში იარონ. ამ ნაირს ცვლილებათა მოხდენას აუჩქარებლად შეუდგებიან და დაიწყებენ თათრების სამასწავლებლო სკოლებიდამ.

—

გაზ. «ოდესის ახალ ამბებში» სწერია: «ყველამ ვიცით, რომ კანაფი, თავის ძლიერი სუნის გამო, მიმხიდველია ყოველ ნაირი მწერებისა, რომელთაც იგი მეტად მოსწონთ. ამ მცენარის თვისება გამოიყენეს ზოგიერთა მეოჯახეთა. ისინი ვენახის გარშემო და ფილოქსერიან ვაზების სიახლოვეს სთესავენ კანაფს; რადგანაც ფილოქსერას მეტად მოსწონს კანაფი, ამიტომ იგი მიესევა ამ მცენარის ფესვებს; კანაფს ფესვებში და საზოგადოდაც აქვს შხამი რომელიც ფილოქსერას სრულიად ჰკლეტს. და სარწმუნებელად, საჭიროა ერთი ან ორი ძირი კანაფი დაითესოს ფილოქსერიან ვაზთან და ნახავთ, რომ რამოდენიმე დღეს შემდეგ ვაზები გახალისდებიან, გაცოცხლდებიან. თუ ფრთხილად ამოსთხრით კანაფს და დაათვალიერებთ, მის ქერქსა და ძირებზედ შეამჩნევთ დახოცილს პაწაწა მწერებს, რომელნიც ვაზებს ამდენს ვნებას აყენებენ. ამის ცდა ყველასათვის ადვილია.

უცხოეთი.

ავღანის საქმენი.

ჩვენი მკითხველები მოგვიტევებენ თუ ჯერ-ჯერობით, სანამ ავღანის საქმენი ასე თუ ისე გადაწყდებოდენ, მხოლოდ ამ საქმეებს დავუთმოთ ხოლმე უცხოეთში ადგილი და სხვა სახელმწიფოთა ვითარება დავტევოთ, თუ-კი ამ სახელმწიფოებში განსაკუთრებულის ყურადღების ღირსი ფაქტი რამ არ აღმოჩნდა, მით უმეტეს, რომ მთელი ევროპის ყურადღება ამ საქმეებს მიუპყრიათ. სუდანისა და თონკინის საქმენი თითქოს დავიწყებას მიეცნენ.

სპარსულ გაზეთს ,,შემს''-ში სწერია: ავღანის ემირმა გაგზავნა ჰერათში ავღანელი გენერალი დაუ-ხანი, რამდენიმე შტაბ-აფიცრებით, რომელთაც მიანდო დახედვა და თუ საჭირო იქმნა შეკეთება მოსამზღვრე სიმაგრეებისა. აბდურახმანმა მოახდინა აგრეთვე განკარგულება, რომ ჰერათში გაიგზავნოს 800 მეომარი. ამ ჟამად ჰერათს ამაგრებს 2,000 მეომარი.''

,,დაილი ნეუსის'' კორესპონდენტი იწერება: რუსების საშუალო აზიისაკენ მოძრაობაში ისეთი საშიშარი არა არის-რა, როგორც იმიერ-კასპიის რკინის გზა. ინგლისის აფიცრები დარწმუნებული არიან, რომ თუ შემთხვევამ გამოიწვია, ამ გზით რუსებს ჰერათისაკენ წაწევა ფრიად გაუადვილდებათ. რუსეთს ჯერ ეხლაც, სანამ ეს გზა სრულად არ დაუსრულებიათ, ადვილად შეუძლია აუარებელი ჯარი წაასხას ამ ქალაქამდე და ეს ჯარი ინგლისის ჯარზე ბევრად ადრე მოიკიდებდა ფეხს ჰერათში. კორესპონდენტის სიტყვით იმიერ-კასპიის რკინის გზამ სრულებით სხვა მიმართულება მისცა საშუალო აზიის საქმეთ. იყო დრო, როდესაც ყველას სჯეროდა, რომ რუსის სამფლობელო მიწებისა და ჰერათის შუა მიმოსვლა ერთობ გასაჭირი საქმეაო, როცა ჰფიქრობდენ, რომ ეს გზა დროებითიაო; მაგრამ დღეს, ჰერათისაკენ მიმავალმა გზამ გვერდი აუხვია ამ დაბრკოლებას და რუსების წინ-წაწევას თურქესტანში სულ სხვა მნიშვნელობა აქვს.

ინდოსტანის ვიცე-კოროლი დღეს უკვე გამგზავრებულა ავღანის ემირთან შესაგებებლად ქალაქს რაველპინდიში, რომელიც ინგლისის ერთის პროვინციის ადმინისტრატიულ ცენტრად ითვლება. როგორც გაზ. «სტანდარდი» იცნობება, ვიცე-კოროლისა და ემირის შეგებებაზე დაესწრებიან ბევრნი მოხელენი ინგლისისა და ინდოსტანის ადმინისტრაციისა. — ამავე გაზეთის სიტყვით ინგლისის კომისარი სერ-პიტერ ლემსდენი ამ ჟამად იმყოფება რობატის ხეობაში, რომელიც კარგა შორს მანძილზეა ჰერათიდამ. რუსებს მოეწადინათო ამ ხეობის დაჭერა და რომ ეს წადილი აესრულებინათ, ერთი საუკეთესო გზა ჰერათისკენ ხელში ექმნებოდათო — ეს არის მიზეზი, რომ ინგლისის კომისარმა დაასწრო რუსებს და დაიჭირა ხსენებული ხეობა. გაზეთის აზრით ამ ხეობაში რუსებს წინააღმდეგობას გაუწევს ინგლისელების და ინდოსტანელების მცირე რაზმი გენ. ლემსდენის მეთაურობით, და მეორე გზის დაჭერა ჰერათისკენ თვით ავღანელებს ექმნებათ მინდობილი.

,,ტაიმსი'' იწერება: ,,მთავრობამ მიუწერა გენ. ლემსდენს გაამაგროს ავღანისტანი. ემირმა ოფიციალურად მოსთხოვა ინგლისს შემწეობა. უკანასკნელი შემთხვევანი ჰერათის მიდამოში ამართლებენ იმ ზომათა, რომელნიც ინგლისის მმართებლობამ მიიღო. თუ საჭირო იქმნა ჩვენ წავიწევთ ქვეთისაკენ ყანდაგარამდის და ჰერათშიაც დავტოვებთ ჯარს, თუ კი ემირი მოგვთხოვს. სანამ რუსეთი, რაც დღეს ჯარი შეუგროვებია საშუალო აზიაში, მაზედ მეტის სამხედროს ძალით არ დაუწყებს მუქარას ავღანისტანს — ჩვენ დიდს წინააღმდეგობას გავუწევთ მის წინ-წაწევას იმით, რომ მივაწვდენთ ემირს ფულს, სამხედრო იარაღთა და ინგლისის აფიცრებს. და თუ რუსეთი მაინც კიდე მოიწადინებს უთანხმოების ჩამოგდებას — ჩვენი სამხედრო ძალა ავღანისტანის გარედა, სხვაგანაც ამოკრავს თავს. რუსეთს ცოტა არა აქვს მისადგომი პუნქტები.»

,,Journal des Débats''-ს მიუღია ლონდონიდამ წერილი რომელშიც, სხვათა შორის, მოხსენებულია შემდეგი: ინდოსტანის ვიცე-კოროლის ლორდ დეფერინის მეცადინეობით და სერ-ლემსდენის დახმარებით, [illegible] გაიგეს ის შიში, რომელიც ავღანისტანს კარს ადგა. ლორდ დეფერინი არ დაიყოვნებს, სამსახურიდამ დათხოვნის ქაღალდი მისცეს მთავრობას, თუ რომ კაბინეტმა არ იხელმძღვანელა ენერგიულის პოლიტიკით და არ დაიცვა ავღანელებისადმი მიმართულნი მოვალეობანი. ამ გვარივე დათხოვნის ქაღალდი უკვე წარუდგენია სერ-ლემსდენს და მხოლოდ იმ შემთხვევაში წავიღებ ამ ქაღალდს უკანაო, თუ ლორდ დეფერინისაგან ნაჩვენებს მიმართულებას არ გადუხვევს კაბინეტიო. დღეს არა — ხვალ ომია მოსალოდნელი და ჭეშმარიტად გასაკვირველია ის რწმუნება და სიმშვიდე გულისა იმ პირთა, რომელნიც პასუხის მგებელნი არიან ინგლისის წინაშე. რაც შეეხება პალატის წევრთ, ზღვის მოხელეთ, ვაჭართ და მოხელე ხალხს ყველას სჯერა, რომ ინგლისი თავისას გაიტანს რუსეთთან შეტაკებით.

ტელეგრამები

,,ჩრდილოეთის სააგენტოსი''.

მარტის 9-ს.

პეტერბურგი. მარტის 4-ს სახელმწიფო საკრედიტო დაწესებულებათა რჩევაში ფინანსთა მინისტრმა წარმოსთქვა სიტყვა, რომლითაც გამოხატა, რომ 1881 წლისათვის სახელმწიფო ვალის დავთარში ჩაწერილია: 82.495000 გოლ. გულდენი, 44.460,020 გირვ. სტერლინ., 118.772,030 მან. მეტალ. და 1.348.410,970 მან. $85\frac{5}{7}$ კაპ. კრედ. ბილ., 1883 წ. დარჩა: 78,240,000 გულდენი 43.095,560 გირვ. სტ., 115.553,630 მეტალ. მან. 1.421.883,430 კრედ. მან. $85\frac{5}{7}$ კაპ., ხაზინის ყველა ვალების ჯამი, რომელიც ვალის დავთარში ჩაუწერელია, 1883 წ. შეადგენდა: 282.505,930 მან. კრედ., 68.167,250, გირვ. სტერ. და 149.467,250 მან. მეტალ. სახელმწიფო ხაზინის ვალი 1883 წელს სულ არის 710,336,374 მან. მეტალ. და 471.540,436 მან. კრედიტისა.

მოსკოვი. ქალაქის საბჭომ გადასწყვიტა იშუამდგომლოს მმართებლობასთან, რომ ქალაქს მიეცეს 300,000 მან. ხოლერასთან საბრძოლველ ზომების მისაღებად, თუ ეს სენი იქ გამოჩნდა.

სტოკჰოლმი. პალატამ უარ-ჰყო ის წინადადება, რომლის ძალითაც შემოსატანელ სიმინდზე ბაჟის დადებას აპირობდენ.

სუაკიმი. ხუთს საათს გაგრძელებულ ომის შემდეგ ყველა ადგილები, რომელნიც ოსმან-დიგმის ჯარს ეჭირა ხასკეენის ახლოს; ინგლისელებმა დაიპყრეს ოსმან-დიგმას დიდი ზარალი მიეცა.

ლონდონი. გრაამი იცნობება, რომ ინგლისელები დილით ადრე სუაკიმიდამ გავიდენ და მტერი გორდებზედ დაჭერილ ადგილებიდამ განდევნეს; მტერი, რომლის რიცხვი 4000 კაცამდე იყო, უკუ-იქცა თამაიში; დაცლილს ადგილზედ ინგლისელებმა დასტოვეს ერთი ბატალიონი მეომარი ექვსის ზარბაზნით; დანარჩენი ჯარი-კი სუაკიმშივე დაბრუნდა. ამ შეტაკების დროს ინგლისელებს 9 კაცი მოუკვდათ და 28 დაეჭრათ. მტერს-კი დიდი ზარალი მიეცა.

ხარკოვი: განჩინება შესახებ ტაგანროგის დამოქნისა ხვალ უნდა გამოცხადდეს.

მარტის 10-ს.

პარიჟი. სენატმა მიიღო 1885 წლის ხარჯთა-აღრიცხვა იმ სახით, როგორც პალატამ წარმოადგინა, რადგანაც ფერიმ სიტყვა წარმოსთქვა, რომელშიაც ცხადად გამოხატა, რა ცუდი შედეგი ექნებოდა პალატასთან შეტაკებას.

დეპუტატთა პალატამ მიიღო პირველი და უმთავრესი მუხლი იმ კანონ-პროექტისა, რომელიც შეეხება პარლამენტის ამორჩევას დეპარტამენტების სიებით.

ცეტინიე. აქ მოვიდა ავსტრიის მემკვიდრე პრინცი მეუღლითურთ. მთავარი და მინისტრები მიეგებნენ სამზღვარზე; ხალხიც სიამოვნებით მიეგება.

ბელგრადი. უნდა შესდგეს 5 ახალი ბატალიონი, რომელნიც შეადგენენ ცალკე გვარდიის პოლკს.

ბერლინი. რადგინაც იმპერატორი ცოტა შეუძლოთ არის დღეს, — თავის დაბადების დღეობის გამო, მან მიიღო მილოცვა მხოლოდ სახემწიფო გვარის წევრებისაგან, უცხო ქვეყნის მაღალ პირებისგან, თავადის ბისმარკისაგან, რომელიც ხალხმა დიდის აღტაცებით გააცილა სასახლემდის და აგრეთვე იქიდამ რომ გამოდიოდა; მინისტრები, ელჩები, მაღალნი პირნი ხელს აწერენ ცალკე წიგნში. ქალაქი მშვენივრად არის მორთული ბაირაღებით და დეკორაციებით; ქუჩები ხალხით არიან სავსე; საღამოს ჩირაღდნებს აანთებენ; სასახლის თეთრ დარბაზში საღამო იქნება გამართული, რომელზედაც მიწვეულნი არიან 900 პირი. ყველა დიდი ქალაქებიდან მიღებულია მილოცვის ტელეგრამები.

შანხაი. ბრიტანიის ელჩი პეკინში გარი პარკსი გარდაიცვალა.

მარტის 11-ს.

პეტერბურგი. გუშინ იმპერატორის ვილჰელმის დაბადების დღეს გატჩინოს სასახლეში საპარადო სადილი იყო გამართული და დღეს საპარადო სადილსვე გერმანიის ელჩი მართავს, რომელზედაც დაესწრობიან გარეშე საქმეთა მინისტრი და უცხო ქვეყნების ელჩები.

ფინანსთა სამინისტრო შინჯავს პროექტს თუ რა ბაჟი უნდა დხედოს თუჯს, რკინას და ფოლადს როგორც შეუმუშავებელს, ისე იმათგან გაკეთებულს ავეჯეულობას.

რომი. საადგილ-მამულო საგანზედ ბაასის დროს დეპრეტისმა წარმოსთქვა, რომ ხორბალზედ ბაჟის მომატება სასარგებლო არ იქნებაო.

ცეტინიე. ავსტრიის მემკვიდრე პრინცის პატივის საცემლად გამართულს საპარადო სადილზედ პრინცმა დალია სადღეგრძელო ჩერნოგორიის მთავრისა, მისი მეუღლისა და 8 ჩერნოგორიის სახელ-განთქმულის ხალხისა.

სუაკიმი. გუშინ ინგლისის რამდენიმე ქვეითი პოლკი კავალერიითა და არტილერიითურთ გაემართნენ თამაისკენ სიმაგრეთა ასაშენებლად; მტერი ცდილობდა წინააღმდეგობა გაეწია, მაგრამ ინგლისელებმა განდევნეს და დიდი ზიანიც მისცეს.

ცნობანი

სააავადმყოფოს დირექტორი ბ-ნი ვერმიშევი ამით აცხადებს, რომ ქ. ტფილისის მოქალაქეთა მიერ გარეშე მოსიარულე ავადმყოფთათვის დაარსებულს საავადმყოფოში 1866 წლის აპრილის 4-ის მოსაგონებლად შემოღებული არის მცხოვრებთა შელავათისათვის ღამღამობით მორიგად ყოფნა ბბ. ექიმთა და ბებიათა.

ექიმები:

არუთინიანი, ორშაბათობით, ხუთშაბათობით და კვირაობით.

კორონა, სამშაბათობით და შაბათობით.

მელიქ-ფარსადანოვი, ოთხშაბათობით და პარასკევობით.

ბებიები:

ფილჩაკოვისა, სამშაბათობით.

ბაბინოვისა, ორშაბათობით, და პარასკევობით.

სტეფანოვისა, ოთხშაბათობით და შაბათობით.

ლოქშისა. ხუთშაბათობით და კვირაობით.

მაზანდა

ხორავისა, რომელიც იყიდება ტფილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდა-ხელ 1 მარტიდამ 1 აპრილამდე 1885 წ.

გამომცხვარი პური რუსეთის ფქვილისა:

რუსეთის ფქვილისა—	—1	გირ.	5	კ.

აჭაურის ფქვილისა: პირ-

ველის ხარისხისა—	—1	გ.	$2^1/_2$	
მეორისა—	—1	გ.	2	კ.

იმავე ფქვილ. თონეში გამომცხვარი:

პირველი ხარისხის	—1	გ.	$4^1/_2$	
მეორისა—	—1	გ.	3	კ.
მესამისა—	—1	გ.	$2^1/_2$	

ჯვარის-მამი პური:

პირველი ხარის. ლავაში	1	გ.	$4^1/_2$	
მეორის ხარის. ლავაში	1	გ.	$3^1/_2$	
მესამისა—	—1	გ.	3	კ.

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხისა	—1	გ.	8	კ.
მეორისა—	—1	გ.	7	კ.
სუკი . . .	—1	გ.	15	კ.
ცხვრის ხორცი	—1	გ.	9	კ.

ღორის ხორცი:

პირველის ხარისხისა	—1	გ.		
მეორისა—	—1	გ.		

რკინის გზა

თბილისიდამ ბათუმისკენ მიდის
8 საათზედ და 31 წამ. დილით
თბილისიდამ მარტო ხაშურამდინ
3 საათ. და 11 წამ. შუადღის უკან.
თბილისიდამ ბაქოსკენ
10 საათზედ და 45 წამ. დილით.
(სამშაბათობით და შაბათობით საჩქარო 10 ს. 58 წ. ღამ.)

ქუთაისიდგან თბილისისკენ
12 საათზ. და 25 წამ. შუადღ. უკან.
ქუთაისიდგან ბათუმისა და ფოთისკენ
5 საათზედ და 20 წამ. შუადღის უკან.
ბათუმიდგან თბილისისკენ
8 საათ. დილით.
ფოთიდგან თბილისისკენ
8 საათ. და 45 წამ. დილით.
ფოთიდამ და ბათუმიდამ მომავალი თბილისში შემოდის
10 საათზედ და 25 წამ. ღამით.
მარტო ხაშურიდამ მომავალი თბილისში შემოდის
8 საათზედ დილით
ბაქოდამ მომავალი შემოდის თბილისში
2 საათ. და 30 წამ. შუადღის უკან.
(სამშაბათობით და პარასკევობით საჩქარო 7 ს. 53 წ. დილ.)

განცხადებანი

დაყიდვა

ნახევარ ფასად: ტანისამოსი, ქუდები, ჩოთქები, პენალები, კრაწები, ნიჩბები, სურათები, საფხეკი, სახეხი, ჭადრაკი, პორტსიგარები, სალესავი და სხვ. და სხვ. **ინგლისის მაღაზიაში.** (10—6)

გრ. ჩარკვიანის

ქართული წიგნის მაღაზიაში

იყიდება ახლად დაბეჭდილი

ქართული

მოძრავი ასოები

შედ. ალექ. მირიანაშვილისაგან.

ფასი ყუთით ერთი მანათი. ცალკე ფურცლები თითო შაური. (3—1)

საქართველო-იმერეთის უწმინდესი სინოდის მმართველობის თან დასწრებით აპრილის 8 ს დანიშნულია ხელ-ახალის ვაჭრობით, **იჯარით** გაცემა **საძოვარი ადგილისა** იოანე-ნათლის მცემლის უდაბნოში, **ყარაიაზში.** ვისაც იჯარით აღება ჰსურს ზემოხსენებული საძოვარი ადგილისა, შეუძლიან გამოცხადდეს სინოდის სამმართველოში, ანუ გამოგზავნოს დანიშნულ დროისათვის, დილის ათს საათისათვის, დაბეჭდილნი განცხადებანი საჭირო გირაოთი, საკრედიტო დაწესებულებათა ბილეთებით და თავის წოდების მოწმობით. პირობათა შეტყობა სინოდის სამმართველოში მსურველებს შეუძლიანთ ყოველ დღე, კვირა უქმე დღეებს გარდა, დილის 8 საათიდამ ნაშუადღევის პირველ საათამდე. (3—3)

ქაღალდი

ქავა მოკლო

ს. სიუ და კო.

(Ц. 2592). (46—5)

გამოვიდა და იყიდება

ზღაპრული პოემა გ. წერეთლისა

ლოდ-კასი

გამოცემა «ნობათი»-ს რედაქციისა, ვენაში და პეტერბურღში ცინკოგრაფიით დამზადებულის სურათებით. ფასი ყველგან სამი აბაზი.

ისყიდება: თბილისში — «ნობათი» ს რედაქციაში, გ. ჩარკვიანის წიგნის მაღაზიაში, ვ. შავერდოვის სააგენტოში და ქუთაისში — ძმ. ჭილაძეთა წიგნის მაღაზიაში. გორში — ს. მგალობლიშვილისას. თელავში — ივ. როსტომაშვილისას. ბათუმში — მოსე ნათაძისას.

ვინც პირ-და პირ «ნობათი»-ს რედაქციიდამ ათს ეგზემპლიარს დაიბარებს, წიგნი ეღირება ათი შაური. (10—9)